

Linastub film kunstnik Frida Kahlost

Itaalia dokumentalisti Giovanni Troilo kunstiline portreefilm „Frida” räägib ühest kuulsaimast ja äratuntavama stiiliga

naisest möödunud sajandi kunstimaastikule. Film linastub kinos Artis 6. juulist piiratud arvul seansidel. **EPL**

Paide hooviteatrite festival

9.7-11.7 toimub Paides kolmas hooviteatrite festival. Etendusi annavad 15 harrastusteatrigruppi üle Eesti kaheteistkümnes mängupaigas pavidelaste koduüuedes ja kortermajade hoovides. **EPL**

töötab maailma tippmajades – Londoni Covent Gardenis, Berliini Staatsoperis. Ta loob visuaalset tulevärki paljudel ooperitele, aga ka tantsulaavastustele. „Ookeani” puhul tunduski, et Ran on see, kes suudab seda rahvusvahelisel tasandil publikuni viia. Brauni lavastajakarjääri üks esimesi suuremaid töid oli rahvusoperis Estonia Puccini „Boheemiga”, seal sai ka alguse meie tihedam suhtlus. „Ookeanile” annab inimkonna mõõdet kaheksameetri-gigantlikult liikuv nukk – (nais)sukelduja, mida toetab Hispaaniast kohale sõitev nukumeeskond. Nuku hingeks on oma hääle kaudu Mirtel Pohla. Ekraanidele tuleb Hispaanias Alicantes ja Saksamaal Berliinis eeltöödeldud filmimaterjal, millele lisandub kohapeal filmitud *live*-videomaterjal. See kõik kokku annab ettekujutuse, milline võiks olla tänapäeva inimese roll meie keskkonna hoidmisel. Näpuga me liigselt ei näita, ei tekita suuri aktsioone, me juhime tähelepanu.

■ **Millal idee paika sai? Suurte projektide valmimisaega arvestades ilmselt juba ajal, mil viirusest veel juttu polnud?** Idee sündis tõesti juba koroonaeelse ajal, kui lõpetasin töö Tallinna filharmoonias. Iga tühi koht annab inspiratsiooni järgmisele ideele. Tundsin vajadust oma kollektiivi järele, kellega teatud ideid ellu viia. Fookus on kaasaegsel muusikateatril, muusika visuaalsete elementidega toetamisel. Tänapäeva inimene on multidistsiplinaarne ja harjunud haarama kõike kiiresti kõikide meeltega, visuaalne meel on üks tugevamaid. Detailsemalt oleme projektiga tegelenud aasta, viimased pool aastat intensiivselt.

■ **Taustal on ilmselt pandeemia tõttu olnud palju ebakindlust?** Mul pole kunagi olnud elus nii palju emotsionaalseid läbielamisi kui selle projektiga. Kunstniku eesmärk on anda oma hea energia igale asjale, mis sünnib. Seda energiat on kogu aeg katkestatud teadega „tuleb – ei tule, saab – ei saa”. See on suur asi, et saame nüüd rääkida ürituse toimumisest. Meeskond on olnud professionaalne ja ülilannatlik. Ka linna, kultuuriameti ja Tallinna sadama toetus on olnud suur.

■ **Kui vaadata tagasi viimasele pooleteisele aastale, siis kuidas on see loomingulistele inimestele mõjunud?** Inimesed, kes töötavad stabiilselt tasustatud kohtadel – riiklikud teatrid, orkestrid jne –, on õnnega koos. Vabakutseline muusik ei tahaks praegu olla. See on paljudele olnud äärmiselt raske. Väga raske on hoida end vabakutselisena vormis, kui tead, et kõik sinu esinemised tühistatakse ja järgmine esinemine on võib-olla poole aasta pärast. Samas võib see esinemine olla väga nõudlik ja kogu eelnev tegevus peaks seda ette valmistama. Olen nüüd olnud aasta aega Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent. Meil on tegelikult läinud muu maailmaga võrreldes väga hästi, oleme olnud enamiku aastast lahti. Samas jätsid ka paar kuud inimestele tugeva jälje. Kui orkestriga pärast pausi aprilli teises pooles tagasi tulime, oli alguses tunne, nagu suvepuhkuselt tuleks. Oli vaja leida tunne-

tus ja koosmäng. Paus jätab ülikiiresti jälje. Nagu sportlastel, kes paar nädalat trenni ei tee. Näiteks viiuldajatel ja lauljatel hakkab juba pärast ühepäevast harjutuspauusi tunnetus kaduma.

Südamest elan kaasa noortele, kes lõpetasid kooli eelmisel aastal või nüüd. Väga keeruline on praegu karjääri alustada. Isegi pärast 1944. aasta märtsipommitamist, kui võeti keskkond, kus sai esineda, ei kadunud järjepidevus, muusika kõlas teistes saalides edasi.

Positiivsema poole pealt on nii mõnigi saanud tegeleda asjadega, milleks varem aega nappis. Töö on keset pandeemiat siiski kõige triviaalsem küsimus. Oluline on, et inimestel oleks jõudu ja teravist jätkata.

■ **Kuidas elavad teie välismaa kolleegid? New Yorgis kujunes paus enam kui aasta pikkuseks.**

Riiklikud kollektiivid on enamasti rahaliselt toetatud, toetuste süsteem on parem kui meil. Kui näiteks kontsert on ära jäänud, kompenseeritakse see ka välisriikide artistidele. Läänes vaadatakse kultuuriruumi laiemalt, leping on leping. Ka seadused on erinevad.

Samas on ka inimesi, kes on õppinud kõrgemas eas uue ameti. Näiteks üks maailma juhtivaid barokktenoreid James Gilchrist, kes käis eelmisel aastal Haapsalu vanamuusikafestivalil, ütles, et oli pandeemia tõttu sunnitud minema poeketti müüjaks. Muidu loed ta nime ainult plaatide kaantelt ja näed YouTube'i videotest... On ka väga dramaatilisi näiteid, kus inimesed ongi sunnitud oma professionaalsest karjäärist lõplikult loobuma.

Kui aga rääkida Eestist, siis meil on kärisemas noorte inimeste motivatsiooni ja tööturul pakutava tasu vahe. Vahe kultuuritöötaja miinimumi ja konkurentsiivõimelise palga vahel on nii suur, et paljud äsja lõpetanud lihtsalt ei lähe erialale tööle. Otsustajad peavad mõistma, et ka näiteks otsused kaitseväge ja PPA orkestri kohta ei puuduta vaid nende valdkondi. Eesti on nii väike ja omavahel läbi põimunud, et üks otsus mõjutab paljude inimeste motivatsiooni ja tegutsemisahelat. Muusikute seisukohast on mõistetamatu, et keerulisel ajal hakatakse pigistama valdkonda, mis on nii või naa kogu aeg Eesti keskmisest maas, aga samas nõuab tihti peale mitu korda rohkem panustamist.

LAVASTUS

„Ookean”

„Ookean” on 70-minutilise rännak muusika ja visuaalsete kunstidega. Ülo Krigulil loodud originaalmuusika ja Taavi Eelmaa kontseptsioon. Teose seitset peatükki töötles elektrooniliselt Sander Mölder. Laval on keelpilliorkester ning kaks löökpillisolisti, Vambola Krigul ja Lauri Ahone. Nemad moodustavad omaette kolamaailma.

„Ookean” jõuab lavale 15. juulil kell 19 ja 22 Tallinna kruisiasadamas (Logi 6 kõrval). 9. oktoobril ka Dubais EXPO-l.

■ **Milline on noorte ooperilauljate järelkasv?**

Kui rääkida vajadusest, siis kindlasti pole see piisav. Eestis on puudu üks väga oluline lüli professionaalse teatri ja akadeemilise õppeasutuse vahel: eraldi eksisteeriv ja teatritöök ettevalmistav ooperistudio. EMTA pakub sellenimelist formaati, aga mastaap ja võimalused on liiga väikesed. Peale selle ei soodusta konkurentsi puudumine ja kultuurikeskkonna väikus kodumaal tippude koolitamist. Peame omalt poolt tegema kõik selleks, et lauljal oleks hea haridus, keskkond ja väljund. Meil on palju andekaid lauljaid, keda on vaja oskuslikult toetada, ainult siis saame uskuda selle valdkonna tulevikuprospektiivi.

Kust tulevad Ain Angerid ja Anneli Peebod? Või Mirjam Mesakid? Nad tulevad keskkonnast, mida meie siin Eestis pakume, oma baasi on nad saanud Eestis, aga tipuks kujunenud mujal. Tippude koolitamiseks on vaja rohkem ambitsiooni ja oskuslikku tahet sinna ka jõuda. Vastasel korral kohtame tulevikus

Paus jätab kiiresti jälje. Viiuldajatel ja lauljatel hakkab juba pärast päevast harjutuspauusi tunnetus kaduma.

rahvusvahelise mastaabiga eesti artisti vaid juhul, kui ta on hariduse omandanud mõnes välisriigi kõrgkoolis. Seda me ju ei taha. Siis pole meil rahvusoperis kuulata kedagi teist peale võõrnimede.

Muusikalise traditsiooni kaudu oma keelt ja kultuuri hoida on nii oluline, eestlaste jaoks lausa religioon. Seda omakorda on vaja hoida ja arendada, vastasel juhul pole meil sümboliteid ega traditsioone, mille tõttu end eestlasteks peame. Siis oleme Euroopas üks anonüümne element, kus käiakse kruisiterminalist vanalinna vaatamas.

■ **Kui asjatundlik on Eesti publik?**

Väga asjatundlik ja hästi kursis. Maailm on lahti, palju on kirglikke muusikaustatajaid, Eestis käib ka palju maailmatasemel kollektiive, orkestreid ja ansambleid. Meil on suurepärase keskkond, jätkusuutlikuks keskkonnaks hoidmiseks on lihtsalt vaja väärtustada suundi, mis annavad inimestele võimaluse erialaseks eneseväljenduseks.

Kui üldiselt arvatakse, et kultuur viib raha välja, siis tegelikult on see kõik üks ahel. Kui meil on pakkuda kvaliteetset kultuurielamust, toidab see kõiki ahelaid kuni majutus- ja restoraniäriini välja. Kultuur on suure mõjuvõimuga. Näha tuleks kaugemale ja tuua suuremaid paralleele. Et isegi need, kes iga päev muusika või teatriga kokku ei puutu, saaksid aru, et ka neil on keeruline elada ilma kultuurita.

■ **Eks publik on saanud seda juba omal nahal tunda. Sügisel tuldi pandeemia jätkumisest hoolimata üsna suure hooga tagasi teatrisse ja kontserdisaali.**

Jah, inimesed tajuvad, millest me ilma jääme, kui tavaelu ei taastu. Teater ja muusika on ühed olulisemad ühiskonna sotsiaalse sidususe elemendid. Teater ja muusika võtavad inimese oma haardesse ja tekitavad publikus uue teadvustasandi. See aga laiendab silmaringi. See on puhas haridus, mitte meelelahutus. ●

daqö
JOONISTATUD MEHED

7. JUULI KL. 20 PÄRNU, AMMENDE VILLA AED
11. JUULI KL. 19 PANGODI, KIIVITAJA TALU SUVELAVA

Anne Veski & The Swingin Sisters

Rõõm on olla Teiega

16.07 - Pangodi, Kiivitaja talu suvelava
21.07 - Pärnu, Ammende Villa aed
22.07 - Kõltsu mõisa aed
Kontsertide algus kl 20.00

G-Jam
Päikeseloojangu kontserdid

15.07 kl 22 - Haapsalu Kuursaal	30.07 kl 21 - Kuressaare, Arensburgi hotelli terrass
17.07 kl 22 - Pangodi, Kiivitaja talu suvelava	03.08 kl 22 - Maarjamäe lossipark
18.07 kl 22 - Vihula mõisa aed	05.08 kl 22 - Laitse Graniitvilla
23.07 kl 22 - Kirma mõisa aed	07.08 kl 22 - Viljandi, Sakala Keskuse sisehoov
24.07 kl 22 - Sangaste lossi ringtalli sisehoov	09.08 kl 22 - Pärnu, Ammende Villa aed
29.07 kl 22 - Hiiumaa, Orjaku sadam	11.08 kl 22 - Tartu, ERMI Viinaköök

PARIMAD KONTSERDID PARIMA HINNAGA:
onlinepilet.ee

PILETID SAADAVAL VEEL
PILETILEVIS JA TUND
ENNE ALGUST KOHAPEAL

**ONLINE
PILET**

**Tartu
Kontsert**
www.kontsert.ee